

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

Bakalářská práce

2011

autor:

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

KRIMINALITA MLÁDEŽE

Autor: Andrea Hazuchová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Miroslav Somr DrSc.

Studijní program Sociální pedagogika, specializace Výchovná a vzdělávací praxe

Datum odevzdání : 1. 4. 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu docentovi Miroslavovi Somrovi, a to nejen za podnětné vedení a cenné připomínky, ale především za trpělivost a shovívavost při psaní a dokončování bakalářské práce.

Bibliografický záznam

Hazuchová, A., *Kriminalita mládeže: bakalářská práce*. České Budějovice: Jihočeská universita v Českých Budějovicích, pedagogická fakulta, katedra pedagogiky a psychologie, 2011, 46 s., + CD. Bakalářská práce. Vedoucí bakalářské práce Miroslav Somr.

Abstrakt

Bakalářská práce „Kriminalita mládeže“ pojednává o vzniku a příčinách kriminality dětí a mládeže. Zabývá se faktory ovlivňující mladého delikventa páchající trestnou činností. Tato bakalářská práce se věnuje důležitým pojmům v legislativní oblasti kriminality mládeže a náplní práce orgánů činných v trestním řízení a v oblasti soudnictví ve věcech mládeže, a to především Zákonem č. 218/2003 Sb. Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže) a jeho možnou úpravou ve formě právě projednávané novely zákona. V bakalářské práci jsou specifikovány nejčastější typy trestné činnosti páchané mládeží v době od roku 2008 až 2010, dále pak nejzávažnější trestné činy mládeže a trestné činy spáchané dívkami v porovnání s chlapci. Práce se zabývá prevencí delikventního chování a odpovědností mládeže za delikventní chování v oblasti kriminality a preventivními opatřeními státních organizací. Bakalářská práce se dále zabývá trestnými činy mládeže spáchanými v České republice a pro porovnání je pomocí statistických dat uvedena celková kriminalita za období od roku 2005 do roku 2010.

Klíčová slova

Dítě, nezletilí, mladiství, zletilost, delikvence, kriminalita, rodina, škola, trestný čin.

Abstract

Thesis "Youth Crime" discusses the origin and causes of juvenile crime. It addresses factors influencing young offender committing crime. This thesis deals with the important concepts in the legislative field of juvenile delinquency and charge of the work of law enforcement in the area of youth justice, particularly Act No. 218/2003 Coll. Act on Liability for unlawful acts of Youth and Juvenile Courts and Amending Certain Acts (Act on Juvenile Courts) and its possible modification in the form of an amendment currently under discussion. In the thesis are specified by most common types of crime committed by youth in the period from 2008 to 2010, then the most serious youth crimes and crimes committed by girls compared with boys. The work deals with the prevention of delinquent behavior and the responsibility for delinquent behavior of youth in crime prevention measures and public organizations. The thesis also deals with crimes committed by youth in the Czech Republic and to compare them with statistical data indicate the total crime for the period from 2005 to 2010.

Keywords

Children, minors, youth, legal age, delinquency, crime, family, school, crime.

OBSAH

Úvod	9
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1. PŘÍČINY A FAKTORY VZNIKU KRIMINALITY	10
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY.....	10
1.2 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ MLADÉHO DELIKVENTA.....	12
1.2.1 BIOPSYCHOSOCIÁLNÍ FAKTORY.....	12
1.2.2 KRIMINOGENNÍ FAKTORY V SOCIÁLNÍ OBLASTI.....	14
1.3 VLIV RODINY, ŠKOLY, SPOLEČNOSTI.....	14
1.4 ODLIŠNOSTI KRIMINÁLNÍHO CHOVÁNÍ MLÁDEŽE A DOSPĚLÝCH....	16
2. PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ.....	18
2.1 ÚROVEŇ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT.....	19
2.2 PŘÍSTUPY K PREVENCI KRIMINALITY MLÁDEŽE.....	20
2.2.1 VÝCHOVNÁ STŘEDISKA PRO DĚTI A MLÁDEŽ.....	21
2.3 ROZDÍLY MEZI ÚSTAVNÍ A AMBULANTNÍ PÉČÍ.....	22
2.4 PŘIPRAVOVANÁ NOVELA ZÁKONA O SOUDNICTVÍ VE VĚCECH MLÁDEŽE	24
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	26
1. CÍL A POUŽITÁ METODA.....	26
1.1 STANOVENÍ HYPOTÉZ.....	26
1.2 STATISTICKÁ DATA KRIMINALITY MLÁDEŽE.....	26
1.2.1 PODÍL NEZLETILÝCH A MLADISTVÝCH PACHATELŮ NA CELKOVÉ KRIMINALITĚ V ČR.....	27
1.2.2 PODÍL NEZLETILÝCH A MLADISTVÝCH NA JEDNOTLIVÝCH DRUZÍCH KRIMINALITY A JEJICH POROVNÁNÍ ZA JEDNOTLIVÉ ROKY 2008 -2010.....	29

1.2.3 VYHODNOCENÍ KRIMINALITY NEZLETILÝCH A MLADISTVÝCH PACHATELŮ.....	32
1.3 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HYPOTÉZ.....	34
1.3 PŘÍPADOVÉ STUDIE.....	36
ZÁVĚR	41
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	43
SEZNAM POUŽITÉ A CITOVANÉ LITERATURY	44

Úvod

Téma mé bakalářské práce kriminalita mládeže jsem si vybrala z důvodu mého velkého zájmu o tuto problematiku, se kterou se každý z nás denně dobrovolně i nedobrovolně setkává. Trestná činnost mládeže je závažným celospolečenským problémem a proto bych chtěla, aby se jejímu řešení věnovala velká pozornost. Tato pozornost by měla být velmi intenzivní stejně tak jako u problematiky týkající se trestných činů dospělých. Kriminalita dětí a mládeže je v dnešní době velmi častým fenoménem, který se dostává do podvědomí společnosti především formou médií, která působí jako varovný signál, ale také bohužel jako špatná inspirace pro mladé delikventy.

V mé bakalářské práci se věnuji nejdříve příčinám, faktorům a podmínkám vzniku kriminality mládeže a vysvětlení základních pojmů týkajících se daného tématu. Dále bych chtěla čtenáře seznámit s možnými preventivními opatřeními a aplikovanou prevencí v České republice. Poté se zaměřuji na příklady trestné činnosti, které jsou spáchány mládeží, na jejich podobu v porovnání s trestnými činy dospělých a podobu trestných činů lišících se vzhledem k věku pachatele. Zde je poukázáno na jejich podobnost, ale především jejich rozdílnost v jejich kvantitě a jejich provedení.

Do praktické části práce jsou zařazena statisticky zpracovaná data ukazující vývoj kriminality mládeže v České republice za období od roku 2005 do roku 2010, statistické údaje porovnávající jednotlivé druhy kriminality spáchané mládeží v období od roku 2008 do roku 2010 a případové lustrace závažných trestných činů spáchaných mládeží na území ČR v období posledních pěti let.

Cílem mé práce je deskripce odpovědnosti mládeže za delikventní chování v oblasti kriminality.

I.

Teoretická část

1. PŘÍČINY A FAKTORY VZNIKU KRIMINALITY

Pojmy kriminalita a delikvence bývají společností zaměňovány, z tohoto důvodu je důležité nejdříve vysvětlit jejich význam. Cílem této kapitoly je poukázání na rozdíl mezi delikvencí, kriminalitou mládeže a delikventním chováním, zároveň se první kapitola zabývá vymezením pojmů jako jsou dítě, mladiství, dětská kriminalita, sociálně patologické jevy, zletilost a další, tyto pojmy jsou definované v první podkapitole.

Následující podkapitola se zabývá faktory ovlivňující mladého delikventa, jejich příčinami a motivy vedoucí mládež k páčání trestné činnosti.

V pořadí třetí podkapitola se zaměřuje na negativní vlivy rodiny, školy a společnosti na současnou mládež.

Závěrem této kapitoly nazvané příčiny a faktory vzniku kriminality je stručné shrnutí odlišností kriminálního chování dospělých a mládeže.

1.1 ZÁKLADNÍ POJMY

Cílem této podkapitoly je nejdříve vysvětlit všechny důležité pojmy vyskytující se v této bakalářské práci z důvodu snadnější orientace v daném textu.

Nejdříve bych ráda vysvětlila pojem dítě. Toto slovo je definováno lidskou bytostí, která je mladší osmnácti let, pokud není zletilosti dosaženo dle právního řádu dříve. Zákon č. 40/2009 Sb., trestního zákona ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní zákon“) pojem dítě definuje ve společném ustanovení § 126 a rozumí se jím osoba mladší než osmnáct let. Dalším důležitým pojmem týkající se tohoto tématu je mladistvý. Tento vymezuje zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže v (§ 2 odst. 1 písm. d).

Mladistvý je ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku. K tomuto pojmu je důležité zmínit pojem mládež, který je také zakotven v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže v § 2 písm. b) pro označení společné kategorie dětí mladších patnácti let a mladistvé.

Dalším vztahujícím se slovní spojení k dané problematice je mladý dospělý. Zákon bohužel toto spojení nezná, je za něj však považována osoba starší 18 let, ale ne starší 21 let, která má v podobě trestního práva postavení dospělého člověka. Je na něj pohlíženo za určitých okolností podobně jako na mladistvého, pokud zde existují možnosti zmírnění sankcí (Kuchta, Válková et al., 2005).

Ne méně důležitým výrazem je zletilost. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství. Takto nabytá zletilost se neztrácí ani zánikem manželství ani prohlášením manželství za neplatné (Zákon č. 40/1964 Sb. § 8 odst. 2) občanský zákoník).

Dále je důležité vymezit slovní spojení hranice trestní odpovědnosti. V České republice ji trestní zákon uznává od 15 let. V jiných zemích je často nižší např. v Kanadě je stanovena od 12 let, ve Velké Británii na 10 let věku (Šíma, Suk, 1997).

Následující pojem delikvence pochází z latinského delinquere, to znamená „provinit se“. Je to chování, které se týká kriminality a také činů, které nejsou jinak trestné. Delikvence zahrnuje takové činy, které jsou označovány jako přestupky a také trestné činy osob mladších 15 let, kdy z důvodu věku nelze uložit trest (Winkler, Petrušek, 1997).

S tímto pojmem souvisí také spojení delikventní chování. Takovéto chování charakterizuje Jana Miňhová (2006) jako jednání, které je předmětem stíhání a vyšetřování policií a soudy.

Následující výraz kriminalita pochází z latinského crimen – zločin. Pod tímto pojmem označujeme trestní chování vyjádřené souhrnem trestných činů spáchaných ve společnosti (Skopalová, 2002). Jedná se o chování a jednání sankcionovatelné podle trestního zákona (Fischer, Škoda 2009). Dle mého názoru se nejedná pouze o trestné chování které je sankcionovatelné, ale o jakékoliv trestné chování, tedy i takové, které nebylo prokázáno. Nazvala bych ho jako latentní kriminalitu.

Následujícím pojmem je kriminalita mládeže. Podle Zapletalová (2000) kriminalitou mládeže nazýváme protiprávní skutky, kterých se dopustila kategorie mladistvých tj. osoby ve věku 15 až 18 let. Lze sem však zařadit i dětskou (pre) kriminalitu (osoby, které spáchaly trestný čin do 15 roku věku) a kriminalitu mladých dospělých (od 18 do 24 let).

Kuchta a Válková (2005) uvádí hranici pro definování mladého dospělého v jiném rozmezí, a to od 18 do 21 let.

Následujícím pojmem je trestný čin. „*Trestným činem rozumíme pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. Aby určité jednání bylo trestným činem, musí být stupeň jeho společenské nebezpečnosti vyšší než nepatrný*“ (Šíma, Suk, 1997, s. 287).

Posledním velmi důležitým bodem této podkapitoly je vymezení pojmu sociálně patologické jevy. Je to souhrnný název pro nezdravé, nenormální, obecně nežádoucí společenské jevy, tedy společensky nebezpečné formy deviantního chování (Fischer, 2006).

1.2 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ MLADÉHO DELIKVENTA

Příčiny a motivy, které vedou mládež k trestné činnosti a protisociálnímu chování, jsou velmi rozmanité. Velký význam pro vznik kriminality a delikvence mají vedle rodiny, školy, pracovního kolektivu a vlivu prostředí především biopsychosociální faktory. Tyto faktory na sebe vzájemně působí a následně se podílí na vyšší pravděpodobnosti ke kriminalitě.

1.2.1 BIOPSYCHOSOCIÁLNÍ FAKTORY

Biologickým faktorem, který ovlivňuje delikventa je pohlaví. Muži mají větší sklony ke kriminalitě a souvisejícímu delikventnímu chování, podle statistik se dopouštějí trestných činů častěji než ženy. Muži mají větší sklon k agresivitě díky mužskému hormonu testosteronu (Vágnerová, 2004).

Dalším biologickým faktorem je věk. Trestných činů se v převážné většině dopouštějí mladí lidé, zde je také patrné impulzivní jednání a menší promyšlenost trestného činu. Liší se zde také druh trestné činnosti (Fischer, 2006).

Za další biologický faktor považujeme vrozené dispozice, ty jsou dány geneticky a člověk je přebírá po svých rodičích. Mohou vzniknout v průběhu vývoje plodu v prenatálním a perinatálním období. V těchto obdobích vznikají psychosomatické potíže,

kteře mohou být důsledkem pro vznik poruch chování mladého delikventa. „*Dědičnost je jedním z mnoha faktorů, které na ně mají vliv. Genetická dispozice může být odpovědná např. za sníženou sebekontrolu či za hyperaktivitu. Tyto vlohy však samy o sobě nevedou k vytvoření delikventní party, která vyloupí obchod. Genetická vloha jen zvyšuje pravděpodobnost, že na chování budou mít vliv další činitelé, bez nichž by se delikventní jednání neuskutečnilo. Genetická vloha snižuje, resp. zvyšuje práh pro působení vlivů prostředí*“ (Matoušek, Kroftová s.23).

Dalším biologickým faktorem ovlivňující delikventa bychom mohli označit rané poruchy centrální nervové soustavy (dále jen „CNS“) což jsou biochemické a fyziologické poruchy vzniklé při vývoji jedince. Sem patří např. minimální mozková disfunkce (dále jen „MMD“) a syndrom hyperaktivity Attention Deficit Hyperactivity Disorder (dále jen „ADHD“) (Večerka, et al., 2000).

Psychické faktory jsou především ovlivněny vrozeností, jedná se o úroveň mentálních schopností jedince. Větší pravděpodobnost k delikventnímu chování má jedinec s nižší mentální úrovní, avšak mezi jedinci s tendencí k delikventnímu chování můžeme nalézt osoby jak mentálně retardované, tak jedince s nadprůměrnou inteligencí. Nabízí se zde však možnost posouzení trestného činu z pohledu jeho promyšlenosti. S nižšími rozumovými schopnostmi souvisí nižší schopnost posoudit danou situaci, zvážit důsledky vlastního jednání (Fischer, 2006).

Mezi delikventními osobami se častěji vyskytují jedinci, kteří mají poruchu osobnosti, jedná se o typy lidí, kteří se neřídí normami a odchylují se od společnosti. Patří sem lidé s potížemi s emocionalitou, tj. lidé často výbušní a agresivní, dále jedinci s disociální poruchou osobnosti nebo např. s poruchou sexuální preference, která je pro společnost zvláště nebezpečná. Tito jedinci trpí sadomasochismem, sadismem, pedofilií apod. (Smolík, 2002).

Sociální faktory jsou velmi důležitým hlediskem při vzniku delikvence. Mezi hlavní sociální faktory patří především rodina a s tím související negativní vlivy ze strany rodičů a sourozenců. Pokud se rodiče dopouštěli, či dopouští kriminálního chování, vzniká větší pravděpodobnost, že potomek bude mít také sklony k delikventnímu chování. Pokud se rodiče dopouštěli antisociálních a asociálních forem chování např. závislosti na alkoholu, drogách nebo krádežích jsou tyto formy chování u mladého delikventa také pravděpodobné. Dále velmi záleží na funkčnosti rodiny. Pokud je rodina dysfunkční či dokonce afunkční má pro vývoj dítěte velmi špatné a často negativní důsledky. Nejzávažnějším problémem ovlivňující mladého delikventa v oblasti sociálních faktorů je

ovšem syndrom Child Abuse and Neglect (dále jen „CAN“). Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte má velký dopad na psychiku dítěte a jeho vlastní seberealizaci.

(Více v podkapitole 1.3).

1.2.2 KRIMINOGENNÍ FAKTORY V SOCIÁLNÍ OBLASTI

Delikventní chování mládeže můžeme shledat v osobnostních, individuálních, sociálních a jiných rozmanitých faktorech, které na jedince působí. Tyto faktory lze souhrnně nazvat jako kriminogenní faktory.

Na osobnost dítěte působí mnoho vlivů. Jsou to vlivy různého charakteru, mohou být krátkodobé nebo naopak dlouhodobé. Jedny mají na jedince menší vliv, ostatní zcela zásadní. Dítě je lidská bytost, která je velmi ovlivnitelná, neschopna bránit se a vybírat si pro sebe nejvhodnější řešení (Chamoutová, 2001).

Dítě přejímá podněty svého okolí, které následně zpracuje a převezme ty, které mu pomohou reagovat na vzniklou situaci.

Kriminogenní faktory můžeme rozdělit na endogenní a exogenní faktory.

Endogenní faktory jsou činitelé vnitřní povahy, které pocházejí z vnitra jedince. Je to tedy především celá genetická výbava jedince.

Exogenní faktory jsou činitelé vnější povahy, které působí na jedince z jeho vnějšího prostředí.

V důsledku různých genetických výbav, dědičných dispozic a vnějších vlivů mohou jedinci na stejné prostředí reagovat odlišně. V případě kriminogenních vlivů záleží na jejich působení, jejich kombinaci a prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Z tohoto důvodu se v další kapitole zaměřím právě na vliv rodiny, školy a společnosti na celkový vývoj dítěte.

1.3 Vliv rodiny, školy, společnosti

„Rodina je považována za nejdůležitější sociální skupinu, ve které člověk žije. V rodině dochází k jeho uspokojování fyzických, psychických a sociálních potřeb. Rodina poskytuje

zázemí potřebné ke společenské seberealizaci, je zdrojem zkušeností a vzorců chování, které nemůže získat v jiném prostředí“ (Fischer, Škoda, 2009, s. 140).

Základní potřeby člověka jsou rodinou regulovány a určují jeho osobnost, utváří vzájemný vztah mezi rodičem a dítětem. Děti přebírají způsoby v chování a jejich hodnoty po rodičích. Jak kvalitní hodnoty a formy chování přebírají, záleží na konkrétních výchovných metodách rodičů, na jejich pedagogické připravenosti a citlivosti (Nikl, 2000). *„Způsob řešení konfliktů v rodině má nepochybně vztah k delikventnímu chování dětí. Řadou výzkumů je potvrzeno, že děti vyrůstající v rodinách, kde je mnoho otevřených konfliktů mezi rodiči, mají větší sklon ke kriminálnímu chování než děti vyrůstající v klidném rodinném prostředí. Také konflikty dítěte se sourozenci předpovídají vyšší riziko delikvence“ (Matoušek, Kroftová, 2003, s. 48).*

Jevů, které negativně působí na děti v prostředí rodiny, je celá řada. K nejzávažnějším však patří následující problémy.

Dysfunkce či afunkce rodiny, a to zejména ve spojení s psychickou deprivací

Afunční či dysfunkční rodina není schopna zajistit správný vývoj dítěte a správně plnit požadavky na výchovu. Taková to rodina se může stát zdrojem negativního vývoje, poruch chování a vzniku rozvoje sociálně patologických jevů (Matějček, Dytrych, 2002).

Děti z afunkčních či dysfunkčních rodin se potýkají s problémem deprivace, která vzniká z dlouhodobého neuspokojování svých potřeb. Při řešení důležitých životních situací tyto děti často selhávají, a proto se obracejí k závažným sociálně patologickým normám chování (Fischer, Škoda, 2009).

Problém úplnosti rodiny, náhradních rodičů, náhradní ústavní výchovy

Podle Jany Miňhové (2006) je neúplná rodina horším předpokladem pro vývoj dítěte, ale nepůsobí osudově bez kompenzace. Závažnější absence v rodině je nepřítomnost matky, která je pro dítě základem pro vztah dítěte k okolnímu světu. Při absenci otce, chybí dítěti vzor mužskosti.

Nikl (2000) uvádí, že pokud rodina neexistuje nebo je dysfunkční v podobě nezájmu o dítě a lhostejnosti, vede tento stav k umístění dětí mimo vlastní rodinu. Jedná se o sociální osíření, kde mezi delikventy je dva a půl krát více osob pocházejících z neúplných rodin.

Syndrom CAN

Špatné zacházení s dítětem má rozhodující vliv na jeho další vývoj. Vágnerová (2004) definuje CAN jako poškození stavu a vývoje dítěte vznikající v důsledku každého nenáhodného působení rodičů nebo jiné dospělé osoby, takové působení, které je společensky nepřijatelné.

Týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte vede ke špatným důsledkům chování dítěte v následujících etapách jeho života.

Nevhodným vlivem je také nedostatečná míra zajištění rodiny, na kterou je v současnosti kladen velký vliv. I zde záleží na tom, jestli jde o krátkodobou finanční situaci, např. nezaměstnanost jednoho z rodičů nebo dlouhodobý nízký příjem jeho rodičů (Večerka et al., 2000).

Vedle rodiny má na chování mladého delikventa výrazný vliv také škola a společnost, ve které se pohybuje.

Každý je od narození členem skupin, jimiž je každodenně ovlivňován. Členství je buďto dobrovolné (tj. neformální skupina) nebo je podmíněno vnějším okolnostem (formální skupina). Tou je např. škola. K vlivu party patří především neformální skupiny, kde platí pravidlo, že čím kladnější vztah dítěte ke skupině vzniká, tím hůře se od ní může distancovat. Zde hrozí určité nebezpečí přijetí často i patologických norem chování. Jedinec zde ztrácí svoji individualitu a i možnost svobodného racionálního rozhodování. V takovýchto skupinách se často setkáváme s podporováním agrese a násilí. Pod tlakem skupiny ztrácí kontrolu nad vlastními činy a dopouští se činů, které by za normálních okolností neprovedl (Martínek, 2009).

1.4. ODLIŠNOSTI KRIMINÁLNÍHO CHOVÁNÍ MLÁDEŽE A DOSPĚLÝCH

Příčiny delikvence a kriminality mládeže jsou obdobné jako u dospělých. Existují zde, ale některé specifika, kterými se trestná činnost mládeže liší.

V dnešní době stále více přibývá pachatelů trestných činů mladších osmnácti let. Trestné činy konané mladistvými se odlišují způsobem páchaní trestné činnosti.

Věk pachatele ovlivňuje také způsob páchaní. U mladších pachatelů se vyznačuje menší

promyšleností, menší rafinovaností a větší zbrklostí než u starších pachatelů. Lze to taktéž na místě činu rozpoznat i podle předmětu zájmu (u mladších více při krádežích převládá zájem o spotřební elektroniku, alkohol, při loupežích je typická větší brutalita napadení oběti atp., dále také podle chování na místě činu zejména jde-li o více pachatelů je charakteristické ničení majetku (Penzeš, 1996).

Stále narůstající kriminalita mládeže je celosvětovým problémem. Nejde již jen o běžnou dětskou kriminalitu (krádeže, pouliční kriminalitu, vykrádání aut a domovních sklepů), ale o trestnou činnost vyrovnávající se trestné činnosti dospělých jako jsou loupeže, vydírání, šikanování, úmyslné ublížení na zdraví a dokonce i vraždy. Ovšem nejčastější delikty mladistvých jsou: násilí proti jednotlivci či skupině, opilství a výtržnictví, neoprávněné užívání motorového vozidla, krádeže, vandalismus, toxikomanie, prostituce, gamblerství.

2. PREVENTIVNÍ OPATŘENÍ

Tato kapitola popisuje strukturu prevence kriminality a popisuje jednotlivé úrovně preventivních aktivit na území ČR. Věnuje se objektům prevence kriminality, preventivní strategii boje s kriminalitou mládeže, preventivní politice a úrovním preventivních aktivit, které jsou popsány v první podkapitole.

Do prevence kriminality patří jakékoliv aktivity směřující k předcházení páčání trestných činů, snižování jejich výskytu a neutralizaci jejich příčin a podmínek jejich vzniku. Prevence představuje eliminaci trestných činů ještě před jejím započítáním nebo před pokračováním. Takto prevenci kriminality chápeme jako součást kriminální politiky, pokud ji chápeme jako cíl snížit počet trestných činů (Zapletal et al., 2000).

Kontrola kriminality se uskutečňuje prostřednictvím represivních (potlačujících) či preventivních (předcházejících) strategií. Obě strategie se musí samozřejmě vzájemně doplňovat. Účinná prevence zmenšuje potřebu represe a represe pozitivně posiluje prevenci. V této souvislosti se hovoří o prevenci a represí jako o dvou vzájemně propojených pilířích udržování vnitřní bezpečnosti (Zapletal, 2005). Z tohoto je patrné, že strategie uplatňující se v prevenci kriminality jsou represivní a ofenzivní.

„Pojem prevence kriminality sám o sobě není v našem právním řádu přímo zakotven. Nepřímo jej však můžeme nalézt v Ústavě České republiky, která v širokém spektru zaručuje ochranu občanů“ (Zapletal, 2005, s.108).

Prevence kriminality je chápána jako předcházení negativního nežádoucího jevu a jeho ochrana před ním (Štaflová et al., 1999).

Typy preventivního opatření jsou zaměřeny podle konkrétního negativního jevu, na který je prevence zaměřena. V soudobé kriminologii se prevence kriminality rozděluje na strukturu sociální, situační, a na prevenci viktimnosti a pomoc obětem trestných činů.

Sociální prevence kriminality se zaměřuje již podle názvu na faktory sociální. Opatření sociální prevence působí z velké části v oblasti sociální politiky, její podstatou je humanizace života a prostředí, kde probíhají sociální integrace a procesy socializace. Významná část v těchto preventivních procesech náleží zejména rodině a škole. Součástí sociální prevence je také zdokonalování orgánů činných a zodpovědných za sociální

integraci, resocializaci a rehabilitaci pachatelů. Orientuje se na předem nedefinovatelný okruh osob (Zapletal et al., 2000). Cílem sociální prevence je změnit nepříznivé socioekonomické prostředí. Nejvýznamnějším nástrojem prevence sociální je výchova dětí v rodinách a školách. Preventivně působí také nevládní organizace, které se na výchově dětí značně podílejí. Velmi významným prostředkem je sociální politika, která ovlivňuje systém stability rodiny, zaměstnanost, vzdělávání, fungování policejní a soudní činnosti zabývající se rizikovou mládeží. Další význam mají regionální programy pro definované skupiny mládeže.

Situační prevence je opatření, které zabraňuje zločinům. Je to změna situace, kdy může být zločin páchan, ztížení situace páchání trestné činnosti a předcházení vytváření kriminogenních podmínek (Štaflová et al., 1999). Situační prevence se tedy zaměřuje na odstraňování a snižování příležitostí k páchání trestné činnosti a na zvyšování odhalení potencionálního pachatele. Tato opatření mají převážně technický charakter, dále organizační a administrativní. Jde zde zejména o technické zabezpečení majetku a různé propagační kampaně. Tyto opatření mají ve většině případů pouze krátkodobou účinnost (Zapletal et al., 2000).

Prevence viktymnosti bývá obsažena v prevenci sociální i situační. Zaměřuje se na pomoc obětem trestných činů a na pomoc potencionálním obětem trestných činů.

Někteří autoři viktymní prevenci zařazují do vyčleněné skupiny. (Zapletal, 2000). Já se však přikláním k zařazení této prevence ke dvěma výše uvedeným skupinám z důvodu velkého významu oběti trestného činu v prevenci kriminality. Tzv. viktimologické zavinění a strategie předcházení trestného činu mohou mít značný význam pro prevenci zločinnosti. Nelze zde předpokládat, že každý je schopen zcela ovlivnit riziko, že na něm nebude spáchán trestný čin, ale od každého občana se očekává, že se nebude zbytečně a lehkově vystavovat nebezpečí a situacím ohrožení trestného činu, a že svým jednáním a chováním nebude zadávat podnět k útoku na svou osobu.

2. 1 ÚROVEŇ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT

Prevenci kriminality lze členit podle okruhu adresátů na primární, sekundární a terciární.

Pojmem prevence v souvislosti s kriminalitou mládeže máme na mysli především

prevenci primární a prevenci sekundární, tedy předcházení delikventního chování u dětí, které se delikventního chování prozatím nedopustily, ale lze podle určitých známek usuzovat, že k němu mají výraznější sklon (Matoušek, Kroftová, 2003).

Primární prevenci používáme všude tam, kde se doposud kriminální činnost neobjevila, ale existuje riziko, že by se zde objevit mohla.

Primární prevence slouží k vytváření takových podmínek, které napomáhají rozvoji společnosti, jejích institucí a občanů. Zahrnuje např. oblast politiky sociální, politiky zaměstnanosti, rozvoje regionů. Zmírňování kriminality není jejím hlavním cílem. Jedná se tedy o nepřímou prevenci kriminality (Zapletal et al., 2000).

Sekundární prevence dle Zapletala (2000) působí v oblasti rizikových osob, tzn. je orientována na osoby, u nichž je z nejrůznějších důvodů zvýšená pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. Jde tedy o přímou prevenci kriminality.

Cílem terciální prevence je znovuzařazení pachatelů nebo obětí trestných činů do společnosti tzv. resocializace a poskytnout jim včasnou odbornou pomoc. Podle Zapletala (2000) je zaměřena na skupiny i jednotlivce, kteří se v minulosti dopouštěly nebo byly oběťmi trestných činů. Zde se také jedná o přímou strategii prevence kriminality.

Nástroji terciální prevence jsou tedy léčebná zařízení, poradenská zařízení, ambulantní služby, výchovná a léčebná zařízení, vězení a církevní aktivity (Štablová et al., 1999).

2.2 PŘÍSTUPY K PREVENCÍ KRIMINALITY MLÁDEŽE

Cílem prevence kriminality mládeže je především snížit rizikové faktory a posílit ochranné faktory. Do prevence kriminality náleží veškeré aktivity vládních i nevládních organizací a osob směřující k nápravě, předcházení a zmírnění podmínek trestných činů. V této podkapitole bude věnována pozornost dokumentům a organizacím zajišťujícím preventivní politiku kriminality.

„Vládou České republiky byla projednána dne 3. listopadu 1993 Koncepce a program prevence kriminality. V usnesení vlády České republiky č. 617 bylo uloženo ministru vnitra zřídit do 31. prosince 1993 Republikový výbor pro prevenci kriminality a informovat vládu o jeho činnosti. Republikový výbor zajišťuje koordinaci činnosti některých resortů v oblasti prevence kriminality a navrhuje řešení problematiky. Přípravuje koncepce a podklady pro jednání vlády a parlamentu, soustřeďuje informace“ (Štablová, et al., 1999, s.167).

Základními cíli koncepce a prevence kriminality jsou např.:

- Stanoviska k realizaci prevence kriminality v ČR.
- Hlavní úkoly v oblasti prevence kriminality.
- Kategorie prevence kriminality (individuální, sociální, situační).
- Oblasti prevence kriminality (primární, sekundární, terciární).
- Základní požadavky na systém prevence kriminality ve vztahu ke společenské realitě (Štablová, et al., 1999).

Prevence kriminality a represe kriminality jsou součástí trestní politiky. Preventivní politika státu představuje strategii kontroly a nápravy kriminality. Zabývá se snižováním trestných činů a eliminací příležitostí k páčání trestné činnosti.

Subjekty preventivní politiky jsou orgány činné v trestním řízení, těmi jsou policie, státní zastupitelství a soudy. Tyto orgány se zabývají kromě kriminality obecně také trestnou činností mládeže.

V činnosti politiky prevence kriminality má velmi důležitou roli nepochybně MV ČR, které vytváří opatření směřující k zajištění ochrany občanů a zvyšující jejich bezpečnosti. Děje se tak především bojem s kriminalitou a následným zmírněním či odstraněním příležitostí a motivů k jejímu páčání.

Dalšími důležitými subjekty v prevenci kriminality mládeže jsou orgány obcí, kterým náleží zvláštní úloha přebraná odstátňováním. V našich podmínkách se jedná o místní (městské) zastupitelství. Stále větší podíl na veřejných věcech připadá na regionální a místní samosprávy a úřady. Stále větší odpovědnost, týkající se v první řadě prevenci kriminality, vnitřní bezpečnosti a pořádku, tedy náleží regionům a obcím (Zapletal, et al., 2000).

2.2.1 VÝCHOVNÁ STŘEDISKA PRO DĚTI A MLÁDEŽ

V souvislosti s předchozím textem je důležité zaměřit se na výchovná střediska pro děti a mládež, která jsou z důvodu prevence důležitými subjekty prevence, ale hlavně represe

kriminality.

Z důvodu zvolnění výchovy rodičů a schopností plnit své povinnosti vzniká v současné společnosti větší potřeba využívání veřejných služeb a institucí zajišťujících ochranu práv dítěte. Programem těchto institucí je podpora funkcí rodiny, prevence a korektivní opatření v případě narušení výchovy dítěte v rodině. V době dochází k výraznému šíření sociálně patologických jevů, delikvenci a kriminalitě, které nepříznivě zasahují životy rodin, kde jsou ohroženy především děti a mládež, což je sociální skupina nejméně odolná vůči negativním jevům. Tato nepříznivá situace směřovala v roce 1994 ke schválení Programu sociální prevence a prevence kriminality, na základě kterého byly vypracovány programy činností, vztahující se k prevenci kriminality (Vocilka, et al., 1996).

Hlavním cílem sociální prevence je v počátku zachytit první známky poruch chování dítěte, ale také jeho ohrožování, analyzovat meziodborové příčiny a hledat optimální formu nápravných zařízení. V primární a sekundární prevenci toto místo zaujímají školská zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Tyto poskytují dítěti ochranu, výchovu a nápravu recidivity (Vocilka, et al., 1996).

Ve sféře sociální péče uskutečňují u nás činnosti sociální pracovníci. S orgány činnými v trestním řízení, které se zabývají preventivní politikou kriminality mládeže, spolupracuje v první řadě kurátor pro mládež, který je přímo podřízen a zaměstnáván sociálními odbory obecních úřadů s rozšířenou působností. Náplní pracovní činnosti kurátorů pro mládež je péče o osoby mladší 15 let, které se svým jednáním dopustili činů, které by u osob starších byly hodnoceny jako trestné, o osoby ve věkovém rozmezí 15 až 18 let, které se dopustili přestupku či trestného činu a bylo s nimi zahájeno trestné řízení a dále s mladistvými, kteří mají opakovaně problémy s poruchami chování. Kurátor se zúčastňuje soudních jednání, navrhuje výchovu v náhradní rodině a nařizuje ústavní a ochranou výchovu (Matoušek, Kroftová, 2003).

2.3 ROZDÍLY MEZI AMBULANTNÍ A ÚSTAVNÍ PÉČÍ

V současné době se činnosti kurátorů pro mládež zaměřují spíše na navržení ústavní a ochranné výchovy. Dříve byl praktikován dohled nad mladistvými pomocí školských a státních zařízení, dále rozhodnutím o omezení činností mladistvého např. zákaz navštěvování barů a jiných nevhodných zařízení pro mládež a dále na ukládání napomenutí

mládeže a rodičům (vychovatelům).

Nejdříve je důležité zjistit v jakém případě a při jaké životní úrovni a stylu by se mělo přistupovat k ambulantní nebo ústavní péči mládeže. Pokud je dítě svěřeno do ústavní péče je distancováno od sociálních skupin a je tu předpoklad eliminace negativních vlivů z jeho prostředí. Tím by mohla vzniknout kladná představa, že dítě byla poskytnuta pomoc. Je-li dítě naopak v ambulantní péči, zůstává ve svém původním prostředí, kde se každodenně setkává se svými problémy a potížemi. V tomto případě může být ambulantní péče zdlouhavá a náročná. Zde je však důležité poukázat na fakt, že je pomoc dítěti prováděna za pomoci a účasti rodičů. Ústavní péče narušuje rodinné vztahy, vazby a role členů rodiny, ale v případě, že v rodině dochází ke konfliktům a narušování vzájemných vztahů členů rodiny, je nutné výchovný vliv rodiny omezit nebo přímo vyloučit a přistoupit k ústavní výchově. Podle mého názoru je účinnější a schůdnější ambulantní péče, která je pro postiženou mládež snazší avšak v případě, že rodiče neplní správnou výchovnou funkci a rodina je dysfunkční až afunkční je vhodné přistupovat k ústavní péči. V každém případě by se v těchto důležitých rozhodnutích nemělo přistupovat striktně, ale ke každému případu individuálně.

Podle publikace O. Matouška a A. Kroftové (2003) v padesátých letech minulého století vznikla síť výchovných ústavů, která působí dodnes avšak pod změněnými názvy. Byly založeny výchovné ústavy pro mládež a záchytné domovy mládeže, dětské domovy se zvýšenou péčí a záchytné dětské domovy. V sedmdesátých letech minulého století došlo k úpravě názvů a struktuře dnešních ústavů. Tato struktura obsahuje:

- diagnostické ústavy pro děti,
- diagnostické ústavy pro mládež,
- dětské výchovné ústavy,
- dětské výchovné ústavy se zvýšenou péčí,
- výchovné ústavy pro mládež,
- výchovné ústavy pro mládež se zvýšenou výchovnou péčí.

Podle zákona č. 109/2002 Sb. § 2 odstavce 1) ze dne 5. února 2002 o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, máme 4 typy ústavních školských

zařízení pro mládež, kde je účelem těchto zařízení, preventivní výchovná péče, předcházení vzniku negativních projevů chování dítěte nebo odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých negativních jevů chování či přispívat ke zdravému osobnostnímu rozvoji dítěte. Těmito školskými zařízeními jsou:

- diagnostický ústav,
- dětský domov,
- dětský domov se školou,
- výchovný ústav.

2.4 PŘIPRAVOVANÁ NOVELA ZÁKONA O SOUDNICTVÍ VE VĚCECH MLÁDEŽE

V souvislosti se strukturou výchovných ústavů u nás, se začíná řešit otázka detenčních ústavů pro mladistvé, které by rád zavedl ministr školství mládeže a tělovýchovy Josef Dobeš. Tento návrh se vztahuje k novele zákona o soudnictví ve věcech mládeže, která je připravena ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem.

Detenční ústavy u nás existují pouze pro dospělé. Ty jsou určeny pro vrahy, kteří jsou duševně nemocní a je jim diagnostikován sexuální sadismus či defektní inteligence. Soudy do nich mnohou také poslat sexuální násilníky nebo pachatele pohlavního zneužívání, kteří byli v minulosti více než dvakrát odsouzeni. V případě vzniku těchto ústavů pro mladistvé by byla efektivně řešena otázka nápravy a umístění mladých delikventů i po dosažení věkové hranice 18 let.

V současné době se v problematice kriminality mládeže dostává do popředí výše uvedená připravovaná novela zákona ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila. Díky Novelizovanému zákonu č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění zákona č. 41/2009 Sb., budou moci soudy ukládat pachatelům mladším patnácti let ochranné léčení, a to i po dosažení věku osmnácti let.

Cílem této navrhované úpravy je vyloučit, aby se nebezpeční mladiství pachatelé vyhýbali léčbě. Tato novela pomůže chránit společnost před dětskými pachateli brutálních trestných činů, kteří opouštějí nápravná zařízení po dovršení osmnácti let a zůstávají bez dohledu. Úprava zákona by měla vyloučit možnost, aby se tito nebezpeční delikventi pro své okolí, mohli po dosažení plnoletosti vyhýbat dalšímu lékařskému doзору a léčbě. Podle

ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila předkládaná novela tedy výrazně snižuje pravděpodobnost opakování případů, kdy se nezletilí vrazi dostávají po skončení ochranné výchovy na svobodu a hrozí jejich recidiva.

V současné době se případy dětí mladších patnácti let, které se dopustily činu jinak trestného pod vlivem duševní nemoci či závislosti na návykových látkách, řešily nařízenou ochrannou výchovou, spojenou s jejich dobrovolným léčením. V souvislosti s novelou tohoto zákona bude moci soud těmto pachatelům mladším patnácti let uložit povinnost podrobit se ochrannému léčení. Na základě znaleckých posudků se rozhodne, zda bude ochranné léčení probíhat v ústavní nebo ambulantní formě výchovy. Ochranné léčení bude možné měnit na ambulantní i v jeho průběhu a naopak. Toto ochranné léčení potrvá do doby splnění jeho účelu bez ohledu na dovršený věk dítěte. Soudem pro mládež bude jednou za rok přezkoumáno, zda důvody pro další léčbu trvají. Tato předložená novela zákona vychází z názoru specialistů na dětskou psychiatrii.

(<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=2375&d=313007>, 2011)

Tato připravovaná novela, která vznikla kromě jiného i na základě tzv. Kmětiněvské výzvy, kterou podepsalo půl milionu lidí z celé republiky za jeden rok, byla dne 16. 2. 2011 schválena Vládou ČR. Pokud tento návrh bude schválen poslanci, senátory a pokud bude podepsán prezidentem republiky, začne platit od července tohoto roku. Petice z města Kmětiněves zároveň požaduje snížení trestní odpovědnosti u dětí z 15 na 14 let věku. To ovšem problém dětských vrahů a delikventů neřeší. Tzv. Kmětiněvská výzva, největší petice v novodobé české historii, vznikla na základě brutální vraždy, která se stala v roce 2004 právě v obci Kmětiněves. Tehdy třináctiletý mladík pobodal a znásilnil třináctiletou dívku. Soud ho za tento trestný čin poslal do výchovného ústavu, odkud byl po šesti letech propuštěn s čistým trestním rejstříkem a bez možnosti dalšího dozoru. Z tohoto důvodu starosta Kmětiněvsi na Kladensku Luděk Kvapil sepsal tuto petici, pod kterou se podepsalo tisíce lidí.

Pokud bude tato novela zákona schválena, bude to velký krok dopředu v oblasti represe a prevence kriminality mládeže.

II.

Praktická část

1. CÍL A POUŽITÁ METODA

V praktické části mé bakalářské práce se budu zabývat studiem a analýzou dokumentů. Jde o kvalitativní výzkum, kde stanovené předpoklady budou ověřovány pomocí statistických dat. Tato statistická data byla poskytnuta od orgánů činných v trestním řízení, z internetových zdrojů Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti a Českého statistického úřadu. Z těchto údajů budou vypracovány analýzy situace v české republice za období od roku 2008 do roku 2010. Tyto analýzy budou porovnávat trestnou činnost mládeže, dospělých, celkový vývoj kriminality u nás a nejzávažnější trestné činy páchané dětmi a mladistvými. Dále budou v mé výzkumné části zahrnuty případové lustrace mládeže páchající trestnou činností. Má praktická část tedy popisuje zejména statistické a jiné vyčíslitelné údaje o stavu kriminality mládeže v České republice za období od roku 2008 do konce roku 2010.

1.1 STANOVENÍ HYPOTÉZ

1. Mezi mladými delikventy převažují chlapci.
2. Věk pachatele má vliv na kriminalitu.
3. Vliv OPL (omamné a psychotropní látky) na kriminalitu mládeže.
4. Rizikovou skupinou u majetkové trestné činnosti jsou děti ze sociálně slabších rodin.

1.2 STATISTICKÁ DATA KRIMINALITY MLÁDEŽE

V této kapitole budou znázorněny tabulky vypracované ze statistických dat poskytnutých od orgánů činných v trestním řízení a z internetových zdrojů. Nejdříve bude znázorněna tabulka popisující celkovou kriminalitu spáchanou za období od roku 2005

do roku 2010, dále podíl spáchaných trestných činů pod vlivem OPL a dále podíl mládeže na celkové kriminalitě za jednotlivé roky. Dále budou uvedeny tabulky, které znázorňují podíl nezletilých a mladistvých pachatelů na jednotlivých druzích kriminality za období roku 2008 až 2010.

1.2.1 PODÍL NEZLETILÝCH A MLADISTVÝCH NA CELKOVÉ KRIMINALITĚ V ČR

Tab.č.1

<i>Rok</i>	<i>Celková kriminalita</i>	<i>Z toho pod vlivem</i>	<i>Nezletilí</i>	<i>Mladiství</i>
2005	344 060	11 801	3 086	7 614
2006	336 446	14 810	3 090	7 605
2007	357 391	22 823	2 710	8 079
2008	343 799	23 845	2 783	7 728
2009	332 829	24 177	2 333	7 123
2010	313 387	19 567	1 584	5 339

Celková kriminalita v České republice za rok 2006 klesla o 2,2 %, celkem bylo spácháno 336 446 skutků, to je o 7614 skutků méně oproti roku 2005. Podíl nezletilých a mladistvých pachatelů na trestné činnosti z celkového počtu spáchaných skutků v roce 2005 byl 10700 skutků, to činí 3,1 %. V roce 2006 to bylo 10695, to je 3,2 % z celkového počtu spáchaných skutků trestné činnosti.

Celková kriminalita v České republice za rok 2007 stoupla o 6,2 %, celkem bylo spácháno 357 391 skutků, to je o 20905 skutků více oproti roku 2006. V roce 2007 se mladiství a nezletilí pachatelé podíleli na celkové trestné činnosti 10789 skutky, to činí 3 %.

Celková kriminalita v České republice za rok 2008 klesla o 3,8 %, celkem bylo spácháno 343 799 skutků, to je o 13592 skutků méně oproti roku 2007. Podíl nezletilých

a mladistvých pachatelů na trestné činnosti z celkového počtu spáchaných skutků v roce 2008 byl 10511 skutků, to činí 3 %.

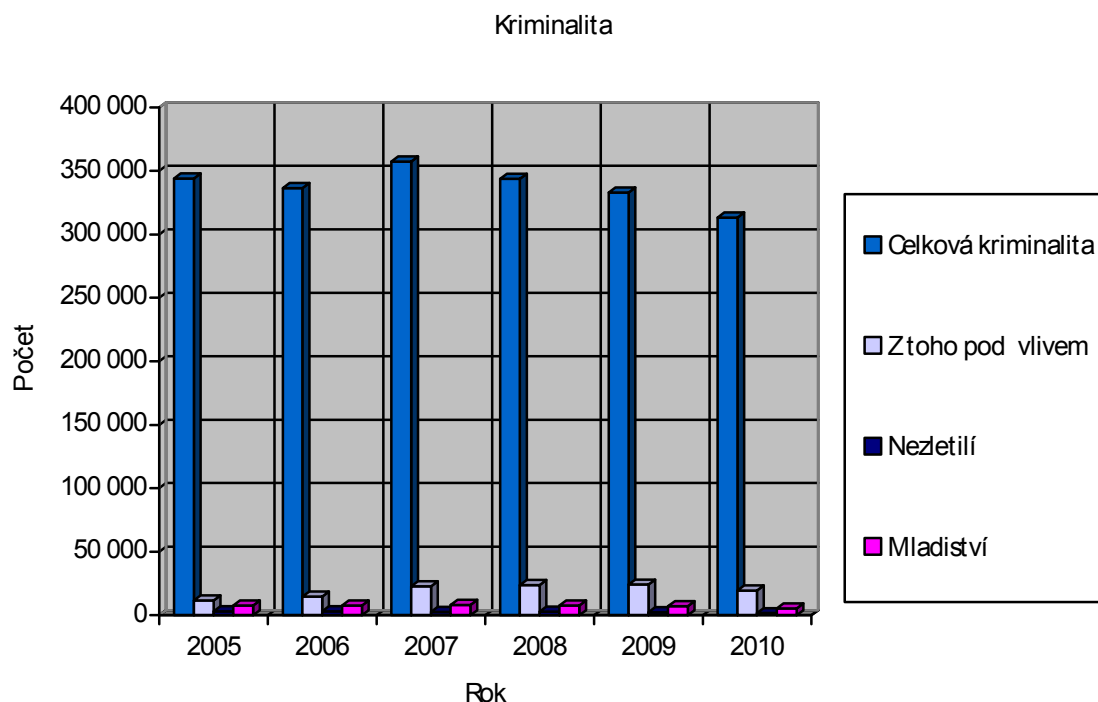
Celková kriminalita v České republice za rok 2009 klesla o 3,2 %, celkem bylo spácháno 332 829 skutků, to je o 10 970 skutků méně oproti roku 2008. Podíl nezletilých a mladistvých pachatelů na trestné činnosti z celkového počtu spáchaných skutků v roce 2009 byl 9456 skutků, to činí 2,8 %.

Celková kriminalita v České republice za rok 2010 klesla ve srovnání se stejným obdobím minulého roku o 5,8 %. Bylo spácháno 313 387 skutků, tedy o 19 442 méně než v roce 2009. Podíl nezletilých a mladistvých pachatelů na trestné činnosti z celkového počtu spáchaných skutků v roce 2010 byl 6923 skutků, to činí 2,2 %.

Podíl spáchaných skutků dětí na celkové kriminalitě za roky 2005 až 2009 je celkem srovnatelný, pouze za rok 2010 došlo k mírnému poklesu.

Celková kriminalita, která byla spáchána pod vlivem OPL v období od roku 2005 do roku 2010 postupně každým rokem stoupala, k mírnému poklesu došlo až v roce 2010 oproti roku 2009.

Grafč.1

1.2.2 PODÍL NEZLETILÝCH A MLADISTVÝCH NA JEDNOTLIVÝCH DRUZÍCH KRIMINALITY A JEJICH POROVNÁNÍ ZA JEDNOTLIVÉ ROKY 2008 - 2010

Porovnání kriminality nezletilých pachatelů v roce 2008 a 2009:

Tab.č.2

<i>Kriminalita nezletilých</i>	<i>rok 2008</i>		<i>rok 2009</i>		<i>rozdíl</i>
	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>skutky</i>
<i>násilná</i>	499	2,8 %	455	2,7 %	-44
<i>vraždy</i>	3	1,5 %	0	0,0 %	-3
<i>loupeže</i>	260	5,8 %	225	5,0 %	-35
<i>úmyslné ubl. na zdraví</i>	108	2,0 %	87	1,8 %	-21
<i>mravnostní</i>	93	5,5 %	100	5,8 %	7
<i>znásilnění</i>	9	1,7 %	13	2,7 %	4
<i>pohlavní zneužívání ostatní</i>	71	9,9 %	75	10,3 %	4
<i>majetková</i>	1 409	0,6 %	1 145	0,5 %	-264
<i>krádeže vloupáním celkem</i>	549	1,0 %	442	0,8 %	-107
<i>krádeže prosté celkem</i>	733	0,5 %	602	0,4 %	-131
<i>ostatní kriminalita</i>	500	2,7 %	436	2,3 %	-64
<i>zbývající kriminalita</i>	217	0,4 %	130	0,3 %	-87
<i>hospodářská kriminalita</i>	65	0,2 %	67	0,2 %	2
<i>kriminalita celkem</i>	2 783	0,8 %	2 333	0,7 %	-450

Kriminalita mládeže zaznamenala oproti roku 2009 pokles, a to jak u dětí mladších patnácti let, tak u mladistvých. Nezletilé děti spáchaly v roce 2009 2 333 skutků, tedy 0,7 % skutků z celkového počtu spáchané kriminality, v roce 2008 2 783 skutků, to je 0,8 % z celkového počtu. Nezletilé děti se nejvíce dopouštěly majetkové trestné činnosti, zejména krádeží, dále násilné a mravnostní trestné činnosti.

Porovnání kriminality mladistvých (15-17 let) v roce 2008 a 2009:

Tab.č.3

<i>Kriminalita mladistvých</i>	<i>rok 2008</i>		<i>rok 2009</i>		<i>rozdíl</i>
	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>skutky</i>
<i>násilná</i>	958	5,4 %	969	5,7 %	11
<i>vraždy</i>	6	3,0 %	5	2,8 %	-1
<i>loupeže</i>	454	10,1 %	431	9,6 %	-23
<i>úmyslné ublížení na zdraví</i>	285	5,3 %	298	6,3 %	13
<i>mravnostní</i>	155	9,2 %	174	10,1 %	19
<i>znásilnění</i>	28	5,3 %	19	4,0 %	-9
<i>pohlavní zneužívání ostatní</i>	121	16,9 %	132	18,0 %	11
<i>majetková</i>	3 844	1,8 %	3 472	1,6 %	-372
<i>krádeže vloupáním celkem</i>	1 426	2,7 %	1 412	2,6 %	-14
<i>krádeže prosté celkem</i>	2 163	1,5 %	1 847	1,3 %	-316
<i>ostatní kriminalita</i>	1 083	5,7 %	1 193	6,2 %	110
<i>zbývající kriminalita</i>	1 535	2,9 %	1 094	2,1 %	-441
<i>hospodářská kriminalita</i>	153	0,5 %	221	0,7 %	68
<i>kriminalita celkem</i>	7 728	2,3 %	7 123	2,1 %	-605

Mladiství spáchali v roce 2009 o 7,8 % skutků méně než v roce 2008. To jest 7 123 skutků, tedy o 605 skutků méně než v roce 2008. Nejvíce bylo spácháno trestných činů majetkové kriminality, to je 3 472 skutků, dále ostatní kriminalita (jako jsou např. týrání zvířat, dopravní nehody, šíření poplašné zprávy) 1 193 skutků a násilná kriminalita 969 skutků. V roce 2009 vzrostl počet skutků hospodářské kriminality o 44,4 %, to je 221 skutků, tzn. o 68 skutků více. Dále vzrostl počet mravnostní kriminality o 12,3 %, bylo spácháno 174 skutků, tedy o 19 skutků více, poté vzrostl počet ostatní kriminality o 10,2 %, 1 193 skutků, tedy o 110 skutků více a násilné kriminality o 1,1 %, 969 skutků, o 11 skutků více, oproti roku 2008.

Porovnání kriminality nezletilých pachatelů v roce 2009 a 2010:

Tab.č.4

<i>kriminalita nezletilých</i>	<i>rok 2009</i>		<i>rok 2010</i>		<i>rozdíl</i>
	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>skutky</i>
<i>násilná</i>	455	2,7%	349	1,9%	-106
<i>vraždy</i>	0	0,0%	2	1,2%	2
<i>loupeže</i>	225	5,0%	128	3,3%	-97
<i>úmyslné ublížení na zdraví</i>	87	1,8%	96	2,0%	9
<i>mravnostní</i>	100	5,8%	97	5,4%	-3
<i>znásilnění</i>	13	2,7%	10	1,7%	-3
<i>pohlavní zneužívání ostatní</i>	75	10,2%	78	12,1%	3
<i>majetková</i>	1 145	0,5%	748	0,4%	-397
<i>krádeže vloupáním celkem</i>	442	0,8%	319	0,5%	-123
<i>krádeže prosté celkem</i>	602	0,4%	334	0,3%	-268
<i>ostatní kriminalita</i>	436	2,3%	284	1,1%	-152
<i>zbývající kriminalita</i>	130	0,2%	53	0,1%	-77
<i>hospodářská kriminalita</i>	67	0,2%	53	0,2%	-14
<i>kriminalita celkem</i>	2 333	0,7%	1 584	0,5%	-749

Kriminalita nezletilých dětí zaznamenala v roce 2010 pokles oproti roku 2009. Děti mladší patnácti let spáchaly 1 584 skutků, 0,5 % z celkového počtu spáchané kriminality oproti roku 2009, kdy spáchaly 2 333 skutků, 0,7 % z celkového počtu spáchané kriminality. Bylo spácháno o 748 skutků méně, což činí rozdíl 32,1%. U nezletilých převažuje majetková kriminalita, zejména krádeže prosté, ale také násilná a mravnostní kriminalita, především trestný čin pohlavní zneužívání.

Porovnání kriminality mladistvých pachatelů (15-17 let) v roce 2009 a 2010:

Tab.č.5

<i>kriminalita mladistvých</i>	<i>rok 2009</i>		<i>rok 2010</i>		<i>rozdíl</i>
	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>počet skutků</i>	<i>podíl v %</i>	<i>skutky</i>
<i>násilná</i>	969	5,7%	810	4,5%	-159
<i>vraždy</i>	5	2,8%	4	2,3%	-1
<i>loupeže</i>	431	9,5%	311	8,0%	-120
<i>úmyslné ublížení na zdraví</i>	298	6,3%	298	6,2%	0
<i>mravnostní</i>	174	10,1%	166	9,2%	-8
<i>znásilnění</i>	19	4,0%	28	4,8%	9
<i>pohlavní zneužívání ostatní</i>	132	18,0%	126	19,6%	-6
<i>majetková</i>	3 472	1,6%	3 033	1,5%	-439
<i>krádeže vloupáním celkem</i>	1 412	2,6%	1 277	2,2%	-135
<i>krádeže prosté celkem</i>	1 847	1,3%	1 537	1,2%	-310
<i>ostatní kriminalita</i>	1 193	6,2%	904	3,6%	-289
<i>zbývající kriminalita</i>	1 094	2,1%	193	0,5%	-901
<i>hospodářská kriminalita</i>	221	0,7%	233	0,8%	12
<i>kriminalita celkem</i>	7 123	2,1%	5 339	1,7%	-1 784

Mladiství spáchali v roce 2010 o 25 % méně trestných činů než v roce 2009. V roce 2010 bylo spácháno 5 339 skutků, o 1 784 méně než v roce 2009. Nejčastěji páchali trestné činy majetkové, násilné a ostatní kriminality. Tento rok zároveň došlo ke zvýšení počtu mladistvých pachatelů, kteří spáchali trestný čin znásilnění o 9 skutků, to činí rozdíl 4,7%. Dále stoupla hospodářská kriminalita o 12 skutků, tedy o 0,54%.

1.2.3 VYHODNOCENÍ KRIMINALITY NEZLETILÝCH A MLADISTVÝCH PACHATELŮ

Kriminalita páchaná mládeží se výrazným způsobem v hodnoceném období neliší. V roce 2010 byl zaznamenán pokles u násilné trestné činnosti spáchané nezletilými. Oproti roku 2009 to bylo o 106 skutků méně, u mladistvých o 159 skutků méně. V roce 2009 oproti roku 2008 spáchali nezletilí o 44 skutků méně a mladiství naopak o 11 skutků více.

Nezletilí v roce 2010 spáchali 2 vraždy, v roce 2009 žádnou, mladiství v roce 2009 spáchali 5 vražd, v roce 2010 vraždy 4. V roce 2008 mladiství spáchali 6 vražd a nezletilí 3 vraždy.

V roce 2010 klesl počet majetkových trestných činů u nezletilých o 397 skutků a u mladistvých o 439 skutků oproti roku 2009. V roce 2009 oproti roku 2008 spáchali nezletilí o 536 skutků více a mladiství naopak o 365 skutků méně.

Krádeže vloupáním klesly u nezletilých pachatelů oproti roku 2009 o 123 skutků, u mladistvých o 135 skutků, a krádeže prostých se dopustili nezletilí o 268 skutků méně a mladiství o 310 skutků méně. V roce 2009 oproti roku 2008 spáchali nezletilí o 107 skutků méně a mladiství naopak o 14 skutků víc a krádeže prostých se dopustili nezletilí o 131 skutků méně a mladiství o 316 skutků méně.

Zaznamenaný byl v roce 2010 pokles i u ostatní trestné činnosti (dopravní nehody, maření výkonu úředního rozhodnutí, sprejerství, nedovolená výroba a držení OPL aj.), u nezletilých o 152 skutků, u mladistvých o 289 skutků. V roce 2009 byl zaznamenaný pokles oproti roku 2008 o 64 skutků u nezletilých a u mladistvých o 110 skutků nárůst.

V hospodářské trestné činnosti byl u nezletilých zaznamenaný v roce 2010 pokles o 14 skutků, u mladistvých nárůst o 12 skutků (nejčastěji se dopouští trestného činu neoprávněné držení platební karty). V roce 2009 byl u nezletilých oproti roku 2008 zaznamenaný mírný nárůst o 2 skutky a u mladistvých o 68 skutků více.

Dle informací získaných od kriminalistů pracujících na odboru kriminality mládeže převládá páchaní trestné činnosti mládeže ve spolupachatelství. Výraznou rizikovou skupinou jsou děti na útěku z domova a výchovných zařízení a dále děti ze sociálně slabší skupiny obyvatelstva. Na tyto osoby, které často páchají trestnou činností, má vliv užívání OPL, těmito lidmi se stávají bezdomovci. Dále byl zaznamenaný rostoucí podíl mládeže na užívání, a také na distribuci i výrobě omamných a psychotropních látek a závislosti na alkoholu. Jedná se o trend, který nelze vyjádřit statistickými ukazateli, protože převážná část trestné činnosti páchané zejména osobami mladšími 15 let není podchycena. Přesto je patrná tendence nárůstu uživatelů alkoholu a osob podílejících se na drogové činnosti v řadách mládeže. Stejně tak je patrný vzestup počtu osob z řad závislých narkomanů, kteří k páchaní trestné činnosti mládež zneužívají. Rovněž byly zaznamenány případy intoxikace nezletilých alkoholem s nutností hospitalizace.

Dle dalších informací získaných od orgánů činných v trestním řízení se na kriminalitě mládeže podílejí z velké části chlapci, zejména na násilné trestné činnosti je podíl dívek

minimální. Z důvodu, že neexistují statistická data, která by porovnávala podíl dívek a chlapců na jednotlivých druzích kriminality i na celkové kriminalitě. Jedná se pouze o informace, které jsou potvrzené od kriminalistů a uvedené v publikacích řady autorů, kteří se shodují na tom, že muži mají větší sklony ke kriminálnímu a násilnému chování.

1.3 ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ HYPOTÉZ

V úvodu praktické části práce byly uvedeny předpoklady, které měly být provedenou analýzou statistických údajů potvrzeny nebo naopak vyvráceny. Po provedení analýzy, vyhodnocení a porovnání dostupných statistických údajů můžeme konstatovat, že uvedené předpoklady byly více či méně potvrzeny.

1. Mezi mladými delikventy převažují chlapci.

Z důvodu, že neexistují statistická data, která by zaznamenávala podíl spáchané kriminality mládeže chlapci a dívkami není možné tuto hypotézu jednoznačně potvrdit. Avšak z informací poskytnutých od pracovníků Policie České republiky je však patrné, že trestných činů se v převážné většině dopouští právě chlapci. Pokud se jedná o násilné trestné činy, jsou známy pouze výjimečné případy, kterých se dopustily dívky. Chlapci se dopouštějí tedy zpravidla mnohem častěji závažné trestné činnosti než dívky. Nezletilé a mladistvé dívky se dopouštějí činů, jako jsou drobné krádeže, podvody a distribuce drog a další.

2. Věk pachatele má vliv na kriminalitu.

V tomto případě mohu konstatovat, že se hypotéza jednoznačně potvrdila. Dle statistických údajů je patrné, že nejvíce se trestné činnosti dopouštějí dospělí pachatelé. Jak uvádějí autoři ve svých publikacích, nejčastěji páchají trestnou činností dospělí ve věkovém rozmezí mezi 25 - 40 lety. Mezi mládeží mají jednoznačný podíl na celkové páchané kriminalitě mladiství pachatelé více než nezletilí pachatelé. Kriminalita mládeže se zvyšuje

s věkem.

3. Vliv OPL na kriminalitu mládeže.

Na osoby, které často páchají trestnou činnost, má vliv užívání OPL. Dle statistických údajů je patrné, že za roky 2005 - 2010 se na trestné činnosti podílelo 123 023 pachatelů z celkového počtu 2 027 912. To činí 6 % pachatelů. Stejně tak je patrný vzestup počtu osob z řad závislých narkomanů, kteří k páchání trestné činnosti mládež zneužívají. Dále byl zaznamenán rostoucí podíl mládeže na užívání, a také na distribuci i výrobě omamných a psychotropních látek a závislosti na alkoholu. Jedná se o trend, který nelze vyjádřit statistickými ukazateli, protože převážná část trestné činnosti páchané zejména osobami mladšími 15 let není podchycena. Přesto je patrná tendence nárůstu uživatelů alkoholu a osob podílejících se na drogové činnosti v řadách mládeže. Rovněž byly zaznamenány případy intoxikace nezletilých alkoholem s nutností hospitalizace.

Porovnání celkové kriminality a kriminality spáchané pod vlivem OPL:

Tab.č. 6

<i>Rok</i>	<i>Celková kriminalita</i>	<i>Z toho pod vlivem</i>
2005	344 060	11 801
2006	336 446	14 810
2007	357 391	22 823
2008	343 799	23 845
2009	332 829	24 177
2010	313 387	19 567

4. Rizikovou skupinou u majetkové trestné činnosti jsou děti ze sociálně slabších rodin.

Nejdůležitější sociální skupinou ve vývoji dítěte je rodina. Ta, která zakládá podstatu pozitivního a zdravého vývoje dítěte v souvislosti k jeho budoucím perspektivám. Rodina je ukazatelem dalšího života jedince. S rodinou jedinec tráví v podstatě celý život a především nejtěžší léta. Rodina by měla dbát nejen na fyzické, ale také srovnatelnou měrou na psychické zdraví svých dětí. Dle údajů od kriminalistů u dětí převládá páčání trestné činnosti ve spolupachatelství. Zvláště rizikovou kriminogenní skupinou jsou děti na útěku z domova a výchovných zařízení a dále děti ze sociálně slabší skupiny obyvatelstva. Můžeme tedy říci, že hypotéza byla potvrzena.

1.4 PŘÍPADOVÉ STUDIE

KONKRÉTNÍ VYŠETŘOVANÉ PŘÍPADY

Závěr praktické části je věnován několika konkrétním případům, které se staly na území České republiky a byly vyšetřovány na Krajském ředitelství policie Středočeského kraje. Popsaných vyšetřovaných trestných činů se dopustili mladiství a nezletilí pachatelé.

První příklad patří mezi nejzávažnější trestné činy, kterých se nezletilí pachatelé dopustili v posledních pěti letech. Tento případ krátce popisují v teoretické části v souvislosti s Kmětiněvskou výzvou a připravovanou novelou zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

Druhý příklad se stal v roce 2007 a poukazuje na časté případy, kdy mladiství páčají trestné činy jako spolupachatelé dospělé osoby.

Třetí příklad popisuje násilný trestný čin mladistvého pachatele, který je uživatelem OPL.

Příklad 1

Dne 1. ledna 2004 oznamuje na Policii České republiky, Obvodní oddělení Velvary

paní M. N. pohřešování své čtrnáctileté dcery B. N., která šla za kamarádkou do vedlejší vesnice a domů se již nevrátila. Ve věci bylo zahájeno pátrání po pohřešované osobě. Tentýž den bylo nalezeno tělo dívky v potoce „Vraný“, který leží mezi obcemi Hospozín a Kmetiněves. Na místě bylo provedeno ohledání místa trestného činu a prohlídka těla poškozené B. N., při které soudní lékař zjistil četná bodná a bodně-řezná poranění. Na místě byla potvrzena násilná smrt. Při provedené soudní pitvě bylo na těle poškozené zjištěno celkem 17 bodných a bodně-řezných ran, z nichž na hlavě bylo zjištěno 13 bodných ran, na hrudníku celkem 4 bodné rány. Na těle poškozené bylo dále zjištěno větší množství tupých poranění na hlavě, trupu a končetinách, a dále poranění v oblasti řitního otvoru a genitálu. Při pitvě byl proveden odběr nečistot z pod nehtů poškozené a následným zkoumáním v Kriminalistickém ústavu v Praze bylo zjištěno, že se pod nehty poškozené nachází směsný biologický materiál a tento patří poškozené B. N. a neznámému pachateli. Neprodleně bylo provedeno typování možných pachatelů a odebírání stěrů těmto osobám. Postupně byl vzorek DNA odebrán, všem mužům od patnácti let z celé vesnice. Z důvodu, že se pachatel nenašel, byla hranice snížena na 13 let. Mezi osobami, kterým byl následně odebrán bukální stěr, byl také nezletilý R. P. Z tohoto stěru byl stanoven profil DNA, který se shodoval s profilem DNA zajištěným pod nehty poškozené.

V té době třináctiletý R. P. se při svém výslechu k vraždě B. N. přiznal. Při výslechu podrobně popsal, čeho se na poškozené dopustil. Třináctiletý pachatel byl doporučen k psychiatrickému vyšetření. Při jeho vyšetření v Psychiatrické léčebně Bohnice bylo zjištěno, že nezletilý trpí poruchou sexuální preference v aktivitě, konkrétně jde o útočný sadismus.

Nezletilému byla Okresním soudem Kladno nařízena ústavní léčba a byl umístěn v Psychiatrické léčebně Bohnice. Zde pobýval 6 let do svých 19 let. V lednu roku 2010 byl z psychiatrické léčebny propuštěn. Vzhledem k tomu, že v době spáchání činu byl pachatel nezletilým, nemá v rejstříku trestů záznam a je na něho vzhledem k našemu trestnímu zákonu pohlíženo jako na netrestaného. R. P. má doporučenou ambulantní léčbu, záleží ovšem pouze na jeho rozhodnutí, zda na tuto léčbu bude pravidelně docházet či nikoliv.

Příklad 2

Tento případ se stal dne 16. 6. 2007 v obci Vinice. Tento den byla usmrcena A. S. mladistvým M. M. a dospělým pachatelem J. Č. a to tak, že ji zezadu uchopením za krk škrtili, dále bili pěstmi a vláčeli. Když poškozená upadla a ležela na zemi, pachatelé ji

nalezeným kuchyňským nožem silou zasadili ránu do krku. V důsledku toho jí způsobili bodně-řeznou ránu na krku délky 5 cm s nejméně dvěma bodnými kanály, pronikajícími do nitra jícnu a hrtanu. V důsledku tohoto poškozená vykrvácela a zemřela.

Pachatelé poté z domu odcizili mobilní telefon, peněžní hotovost ve výši 1.281,- Kč a svazek klíčů, následně z místa činu utekli.

V průběhu vyšetřování bylo zjištěno, že pachatel J. Č. poškozenou znal a docházel k ní domu. V osudný den přišel k poškozené J. Č. na návštěvu ještě s mladistvým M. M. a další osobou. V průběhu této návštěvy poškozenou mladistvý M. M. a J. Č. napadli a následně ji za použití kuchyňského nože usmrtili. Oba pachatelé ve své výpovědi uváděli, že jednání se dopustil vůči poškozené ten druhý. Takto vše ukázali i při vyšetřovacím pokusu za přítomnosti soudního znalce z oboru zdravotnictví.

Mladistvý pachatel M. M. byl vychováván babičkou, která v lednu 2007 zemřela, a on toto velmi těžce nesl. Ze zprávy poskytnuté základní školou vyplývá, že mladistvý měl problémy s chováním i ve škole, byl při výuce drzý, nevhodně se choval k učitelům a byl velice agresivní ke spolužákům, které i šikanoval.

Na mladistvého M. M. byl následně vypracován znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie. Ze závěrů znaleckého posudku vyplývá, že mladistvý není stížen duševní chorobou nebo poruchou. Znalci došli k poruše osobnosti disociálního typu s agresivní pohotovostí, egocentrickým zaměřením a nedostatkem seberegulace. Tato skutečnost se však nedotýká jeho schopnosti hodnotit dosah vlastního chování a ani neovlivnila kontrolu svého jednání.

Soud na základě velkého počtu nepřímých důkazů, které svědčí pro vinu obou pachatelů, tyto odsoudil za vraždu ve spolupachatelství :

Mladistvého M. M. k odnětí svobody nepodmíněnému na dobu osmi roků a J. Č. k výjimečnému trestu odnětí svobody v trvání sedmnácti let.

Brutalita mladistvých pachatelů při páchaní trestné činnosti je vysoká a nebezpečná. Pracovníci Policejního sboru ČR dochází k závěrům, že v těchto případech, které spáchají mladiství je vidět, že i zde brutalita pachatelů stále stoupá.

Příklad 3

Třetí popisovaný případ se stal 9. 12. 2007, kdy obviněný mladistvý T. K. kontaktoval, prostřednictvím ICQ, svoji známou M. M., se kterou si domluvil schůzku. Na tuto schůzku přijel svým automobilem, do kterého poškozená dobrovolně nasedla a společně odjeli

z Vlašimi do lesního prostoru zvaného Vorlina. Zde obviněný zastavil své vozidlo a po krátkém rozhovoru s poškozenou, začal po poškozené slovně požadovat pohlavní styk. Ten poškozená odmítla, a proto obviněný poškozenou fyzicky napadl údery rukou. Z důvodu, že se poškozená aktivně bránila, pachatel použil teleskopický obušek, kterým poškozenou bil do těla a hlavy. Následně ji svázal ruce a nohy a vykonal na ní dokonanou soulož. Poté mu poškozená sdělila, že vše oznámí na policii. Obviněný na to reagoval opětovným bitím poškozené teleskopickým obuškem, dusil ji pomocí deky a snažil se jí zlomit vaz. Poté co se nepodařilo těmito mechanismy poškozenou usmrtit, odejel dále do lesního prostoru. Zde poškozenou vytáhl ven z vozidla a pokračoval v útoku obuškem. Následně proti poškozené použil nůž, kterým ji několikrát bodl do břicha. V domnění, že poškozená již zemřela, přikryl její tělo větvemi a z místa odjel. Poškozené se následně podařilo dostat z úkrytu a dojít k nedaleké silnici, kde si přivolala pomoc. Pracovníkům záchranné služby sdělila, kdo jí všechna zranění způsobil, a po T. K. bylo vyhlášeno pátrání. Následně byl zadržen hlídkou policie. V rámci vyšetřování bylo zjištěno, že od září 2007 docházelo ve Vlašimi a okolí k útokům na ženy všech věkových kategorií, vždy za použití nože. Při výslechu se k některým případům z nich přiznal. V průběhu vyšetřování bylo zjištěno, že agresivita, se kterou napadal ženy se postupně zvyšovala a největší byla u posledního případu dne 9. 12. 2007, který mohl skončit i smrtí poškozené.

Všichni svědci obviněného T. K. ve výpovědích hodnotili jako tichého, milého chlapce. Ani poškozená M. M. nemluvila o obviněném špatně. Vycházeli spolu dobře i po rozchodu, nikdy se k ní nechoval násilnický. Uvedla, že nikdy spolu neměli pohlavní styk. Obviněnému T. K. byl odebrán biologický materiál a jeho rozbořem bylo znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie zjištěno, že po dobu pěti měsíců do odběru užíval pravidelně pervitin. Užíval pervitin po celou dobu co, se dopouštěl své trestné činnosti. Dle znalecké zkoumání obviněného T. K. z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie a nebylo zjištěno, že by pachatel trpěl duševní chorobou, která by měla vliv na jeho rozpoznávací či ovládací schopnosti. Byly však zjištěny abnormality ve vývojovém uspořádání a zejména v psychosexuální oblasti, jde o vývoj sexuálně deviantní, směřující k agresivnímu sadismu. Z úzce psychiatrického hlediska byly však jeho rozpoznávací i ovládací schopnosti zcela zachovány. Znalci konstatovali, že pobyt obviněného T. K. na svobodě při stávající sexuální deviaci považují za velmi nebezpečný a doporučují uložení indikované sexuologické léčby ústavní formou. Soud T. K. odsoudil k odnětí svobody v trvání osmi roků. Zároveň mu bylo uloženo ochranné sexuologické léčení ústavní formou. Na tomto případě můžeme rovněž vidět, že i v tomto případě se brutalita

útoků zvyšuje a může končit až smrtí poškozené.

Závěr

Bakalářská práce Kriminalita mládeže popisuje problematiku kriminality dětí a mládeže v naší současné společnosti a v době posledních pěti let. Práce je rozčleněna do několika kapitol a podkapitol, kde teoretická část se zabývá vymezením základních pojmů souvisejících s kriminalitou mládeže, dále se zabývá faktory a příčinami vzniku delikventního chování, které jsou cílem teoretické části. Dále popisuje současné přístupy orgánů činných v trestním řízení s dalšími státními orgány a institucemi v prevenci a represí kriminality mládeže. Zabývá se připravovanou novelou zákona o soudnictví ve věcech mládeže.

V praktické části se práce zabývá vývojem a momentálním stavem kriminality dětí a mládeže za vybrané období pomocí statistických dat a porovnává tyto údaje za jednotlivé roky. První část je věnována kvantitativnímu srovnání počtu spáchaných trestných činů v České republice v jednotlivých letech určeného období od roku 2005 až 2010. Dále je věnována porovnáním statistických dat za období od roku 2008 až 2010, kdy popisuje jednotlivé druhy trestných činů spáchaných mládeží a porovnává jejich pokles či nárůst za vybrané období. Dále jsou v praktické části stanoveny předpoklady, které jsou na základě poskytnutých dat od orgánů činných v trestním řízení potvrzeny nebo naopak vyvráceny. Závěrem praktické části jsou uvedeny tři případové lustrace nejzávažnějších trestných činů spáchaných mládeží.

Závěrem mé bakalářské práce bych ráda konstatovala, že trestná činnost mládeže je jedním z nejzávažnějších problémů současné společnosti a měla by se jí věnovat do budoucna stále větší a větší pozornost. Mladí delikventi by měly být více odpovědní za své protiprávní činy a jednání, jejich odpovědnost by se měla přibližovat k odpovědnosti dospělých za jejich protiprávní činy, a to především z důvodu účinné prevence. Mladí delikventi rozšiřují okruh pachatelů kriminální činnosti v současné době a zároveň jsou potencionálními pachateli trestné činnosti v budoucnosti. V souvislosti s připravovanou novelou zákona o soudnictví ve věcech mládeže by mohla Česká republika v problematice odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a v nápravě jejího chování udělat velký pokrok dopředu.

S kriminalitou mládeže je nutno bojovat, a to především z důvodu stálého nárůstu

agresivního chování mládeže. Jedním z bodů účinné prevence je organizování volného času mládeže a výchova ke zdravému životnímu stylu. V tomto případě by měli s mládeží intenzivně pracovat odborní pracovníci, rodiče dětí, pracovníci škol. Dále je velmi důležitou součástí boje proti kriminalitě mládeže, zvyšování právního vědomí mládeže, které se uskutečňuje například prováděním seminářů a školení na školách. Cílem těchto seminářů je poukázání na to kam až nevhodné chování může dojít, jaké jsou následky takového chování a sankce. Tyto programy je důležité pravidelně uskutečňovat a zdokonalovat. Jedním bodem těchto programů je zveřejňování konkrétních případů delikvence mládeže a poukazovat na její právní i sociální následky.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1:

Podíl nezletilých a mladistvých pachatelů a pachatelů pod vlivem OPL na celkové kriminalitě za období roku 2005 - 2010. (str. 27)

Tabulka č. 2:

Porovnání kriminality nezletilých dětí v roce 2008 a 2009. (str. 29)

Tabulka č. 3:

Porovnání kriminality mladistvých v roce 2008 a 2009. (str. 30)

Tabulka č. 4:

Porovnání kriminality nezletilých pachatelů v roce 2009 a 2010. (str. 31)

Tabulka č. 5:

Porovnání kriminality mladistvých pachatelů v roce 2009 a 2010. (str. 32)

Tabulka č. 6:

Porovnání celkové kriminality a kriminality spáchané pachateli pod vlivem OPL. (str. 35)

Graf č. 1:

Celkový počet spáchaných činů, z toho pod vlivem OPL a počet spáchaných tr. činů nezletilých a mladistvých V ČR v letech 2005 -2010. (str. 28)

Seznam použité a citované literatury

FISCHER, S., *Etopedie v penitenciární praxi*. Ústí nad Labem: UJEP, 2006. 183 s. ISBN: 80-7044-772-9.

FISCHER, S., ŠKODA, J., *Sociální patologie*. Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN: 978-80-274-2781-3.

CHAMOUTOVÁ, K., RYMEŠOVÁ, P., *Psychologie osobnosti a sociální psychologie*. 2.vydání. Praha: Credit, 2001. 110 s. ISBN: 80-213-0648-3.

KUCHTA, J., VÁLKOVÁ, H., a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C.H. Beck, 2005. 544 s., ISBN: 80-7179-813-4.

MARTÍNEK, Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*, Praha: Grada Publishing, 2009. 152 s. ISBN: 978-80-247-2310-5.

MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z., *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN: 80-247-0332-7.

MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A., *Mládež a delikvence*. Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže. Praha: Portál, 2003. 344 s. ISBN:80-7180-771-X.

MIŇHOVÁ, J., *Psychopatologie pro právníky*. 3. Rozšířené vydání, Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006. 134 s. ISBN: 80-86898-70-9.

NIKL, J., *Sociálně patologické jevy u dětí a mládeže se zaměřením na jejich prevenci*. Praha: PA ČR, 2000. ISBN:80-7251-033-9.

PENZEŠ, L., *Kriminalistika pro soukromé bezpečnostní služby*, Praha: Eurounion, 1996. ISBN: 80-85858-40-1.

SKOPALOVÁ, J. *Vybrané kapitoly ze sociálních deviací*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. 36 s. ISBN 8024401460.

SMOLÍK, P., *Duševní a behaviorální poruchy*. Praha: Maxdorf Jesenius, 2002. ISBN: ISBN 80-85912-18-X.

ŠÍMA, A., SUK, M., *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. 5. doplněné vydání. Praha: C.H. Beck, 2002. 373 s. ISBN:80-7179-668-9.

ŠNÝDROVÁ HRÍBALOVÁ, D., *Společné a rozdílné aspekty kriminality mládeže v České republice a na Slovensku*: Diplomová práce, Praha: Metropolitní universita Praha, 2010, 85s. Diplomová práce, Vedoucí diplomové práce: PhDr. Dana Švingalová, Ph.D.

ŠTABLOVÁ, R., a kol., *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. Rozšířené vydání, Praha: PA ČR, 1997. ISBN: 80-7251-018-5.

VÁGNEROVÁ, M., *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. rozšířené a přepracované

vydání. Praha: Portál, 2004. 869 s. ISBN: 80-7178-802-3.

VEČERKA, K., a kol., *Sociálně patologické jevy u dětí*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2000. ISBN: 80-86008-74-6.

VEČERKA, K., HOLAS, J., ŠTĚCHOVÁ, M., *Problémové děti ve školských výchovných zařízeních*. Praha: Knok polygrafie, 2000. ISBN: 80-86535-00-2.

VOCILKA, M. a kol., *Náplň činnosti středisek výchovné péče pro děti a mládež*. Praha: Tech- Market 1996. 108 s. ISBN: 80-902134-5-6.

WINKLER, J., PETRUSEK, M., *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1997. 598 s. ISBN: 80-7184-164-1.

ZÁKON č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník

ZÁKON č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ve znění zákona č. 306/2009 Sb.

ZÁKON č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

ZÁKON č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže ve znění pozdějších předpisů

ZAPLETAL, J., a kol., *Kriminologie*, Díl I. Obecná část, 3. Upravené vydání- dotisk. Praha: PA ČR, 2000. ISBN: 80-85981-87-4.

ZAPLETAL, J., a kol. *Kriminologie*, Díl II. Zvláštní část. 3. upravené vydání. Praha: PA ČR, 1996. ISBN: 80-7251-003-7.

ZAPLETAL, J., a kol. *Prevence kriminality*, 2. vydání. Praha: PA ČR, 2005. ISBN: 80-7251-047-9.

Internetové zdroje

<http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&k=2375&d=313007>

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/kriminalita.html>

<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-650295.aspx>

<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-327216.aspx>

<http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-725362.aspx>